



Het Ei van Co

Beknopte gebruiksaanwijzing

Akkordenschuifstelsysteem van Co Atpress (Kees Jaspers)

Het in twee kleuren uitgevoerde akkoordenschuifstelsysteem 'Het Ei van Co' berust geheel op algemene muziektheoretische principes. Het is speciaal ontworpen voor hen die op hun instrument uit het hoofd willen spelen. Door het middenblad van 'Het Ei van Co' uit te schuiven kan men in één oogopslag vrijwel alle in de praktijk gebruikte akkoorden in alle 17 toonsoorten aflezen:

- de verschillende posities van elk akkoord op een toetsenbord (keyboard, piano, orgel, accordeon, vibrafoon, etc.);
- de verschillende posities van elk akkoord op snaarinstrumenten (gitaar, banjo, ukelele en mandoline);
- de namen van de tonen en hun functie (1, 3, 5, b7, etc.), erg belangrijk voor klavier-, snaar- en blaasinstrumenten en eveneens voor twee-, drie- en vierstemmige zang;
- de overeenkomstige benamingen (do, re, mi, etc.), zoals die bij zang en bijvoorbeeld in Frankrijk en Italië algemeen worden gebruikt.

Verder bevat het schuifstelsysteem nog allerlei informatie zoals majeur- en mineurtoonladders, kwintencirkel, een 'vertaling' van notenschrift naar piano en gitaar, schema's voor het transponeren van tonen en akkoorden en een overzicht van enharmonisch equivalente akkoorden. In de hierna volgende tekst zal op verschillende plaatsen worden verwezen naar de nummers die op het schuifstelsysteem voorkomen.

Er is gebruik gemaakt van internationaal geldende muzieksymbolen. Omdat met name in de Amerikaanse en in de jazznotatie afwijkingen voorkomen vindt u achterin deze gebruiksaanwijzing een vergelijkende tabel. Tevens zijn in deze tabel de gebruikelijke Amerikaanse en klassieke akkoordbenamingen opgenomen.

Ter verduidelijking zijn de verschillende onderdelen van het schuifstelsysteem voorzien van in kleine rode cirkeltjes geplaatste cijfers. Zie ook de [Appendix](#). De werking van deze onderdelen zal hierna systematisch worden behandeld. De corresponderende getallen uit de cirkeltjes worden er vetgedrukt achter vermeld.

Akkoorden (1, 2, 10)

In de horizontaal gelegen venstertjes is de samenstelling van elk der 16 verschillende akkoorden per toonsoort af te lezen. En dit in alle 17 mogelijke toonsoorten. In de venstertjes **1** en **2** is te zien uit welke tonen, met hun functie (1, 3, 5, b7, etc.), de akkoorden bestaan, dus welke toetsen moeten worden aangeslagen om de verschillende akkoorden te laten klinken. In het venster met het nummer '1' staat de grondtoon van het betreffende akkoord. Door de schuif te verplaatsen kunnen de akkoorden van alle 17 mogelijke grondtonen (= toonsoorten) zichtbaar worden gemaakt.

Bij **10** zijn de verschillende posities af te lezen: onder I de basis- of grondligging, onder II, III en IV resp. de 2^{de}, 3^{de} en 4^{de} positie (of 1^{ste}, 2^{de} en 3^{de} omkering).

Toonladders (1)

In de venstertjes **1** t/m **8** is de majeurtoonladder (basis van de akkoorden) zichtbaar van de grondtoon in het eerste venstertje.

Door verplaatsen van de schuif kunnen de toonladders van elke grondtoon zichtbaar worden gemaakt.

Notenschrift (3)

Op de notenbalk zijn de verschillende tonen genoteerd over een lengte van drie octaven in de G- of vioolsleutel. De eerste zes tonen zijn bovendien genoteerd in de F- of bassleutel. De bij de noten behorende toetsen op het pianoklavier kunnen worden afgelezen op het erboven aangegeven toetsenbord. Op de pianotoetsen is bovendien de bij zang gebruikelijke benaming do, re, mi, enz. te zien.

De bij de noten behorende posities op de gitaarhals (snaren E, A, D, G, B, E en vakjes 1 t/m 10) kunnen onder en boven de notenbalk worden afgelezen (**13**).

Transponeren (4, 5, 6)

Het omzetten van de tonen voor de piano naar die voor transponerende Bb- en Eb-instrumenten kan eenvoudig door de toonreeks van **4** te combineren met die van respectievelijk **5** of **6**.

Door het combineren van het toetsenbord op de schuif linksboven en de toonreeks bij **4** kan tevens worden afgelezen hoe men een melodie of akkoordenschema kan omzetten naar een lagere of hogere toonsoort.

Kruizen en mollen (7, 8)

Op de notenbalk bij **7** is aangegeven welke kruizen in de verschillende toonsoorten voorkomen. Ze staan daarbij in hun 'vaste' volgorde. Voorbeeld: heeft een toonsoort 4 kruizen, dan zijn dat fis, as, gis en dis. De toonsoort is dan E.

Op de notenbalk bij **8** is hetzelfde gedaan voor de mollen die in verschillende toonsoorten voorkomen. Voorbeeld: heeft een toonsoort 2 mollen dan zijn dat bes en es. De betreffende toonsoort is dan Bb. In het schema zijn tevens de grondtonen van de corresponderende mineurtoonladders aangegeven.

Kwintencirkel (9)

De kwintencirkel is een bepaalde volgorde van grondtonen van toonladders, met C als beginpunt. De grondtonen van de toonladders die steeds kwinten (= 5 stappen) van elkaar verschillen (dat wil dus zeggen dat de grondtoon van de ene toonladder de kwint is van een voorafgaande toonladder) zijn in de binnenste cirkel genoteerd. Het blijkt dat tussen de toonladders onderling een relatie bestaat, zodanig dat de tweede helft van bijvoorbeeld de toonladder van C overeenkomt met de eerste helft van de toonladder van G (G is de kwint van C). Deze kwintencirkel speelt een heel belangrijke rol bij het samenstellen en analyseren

van akkoordenschema's. Omdat er zoveel uit is af te leiden, verdient de kwintencirkel een gedegen studie.

Enharmonisch equivalente akkoorden (11)

Door de verschillende verhogingen en verlagingen die bij akkoorden kunnen plaatsvinden ontstaan akkoorden die weliswaar zijn afgeleid van verschillende grondtonen, maar die qua opbouw identiek aan elkaar blijken te zijn. Deze zijn in de tabel onder **11** samengebracht.

Diminished en augmented akkoorden (18, 19)

Zowel bij de verminderde als bij de vermeerderde akkoorden ontstaan identieke akkoorden, hoewel ze zijn afgeleid van verschillende grondtonen. In een kleine tabel zijn ze onder **18**, resp. **19** op de achterzijde bij de snaarinstrumenten samengebracht.

Tonen op de gitaar (12)

Aangegeven zijn de namen van de snaren en de plaats van de tonen in de verschillende vakjes van de betreffende snaren.

Tonen op de ukelele (14)

Aangegeven zijn de namen van de snaren en de plaats van de tonen in de verschillende vakjes van de betreffende snaren.

Tonen op de contrabas/basgitaar (15)

Aangegeven zijn de namen van de snaren en de plaats van de tonen in de verschillende vakjes (bij de contrabas de denkbeeldige vakjes) van de betreffende snaren.

Tonen op de banjo (16)

Aangegeven zijn de namen van de snaren en de plaats van de tonen in de verschillende vakjes van de betreffende snaren.

Tonen op de mandoline (17)

Aangegeven zijn de namen van de snaren en de plaats van de tonen in de verschillende vakjes van de betreffende snaren.

Akkoorden voor de gitaar en contrabas/basgitaar

In de diagrammen zijn de akkoorden weergegeven in verschillende posities. De symbolen van de akkoorden staan boven de diagrammen. De grondtoon van de betreffende akkoorden wordt links naast de punt van de pijl vermeld (in het midden van de schuif). Voor de bas moeten de twee meest rechtse (= hoogste twee) snaren worden weggedacht. Het gaat bij de bas overigens om de afzonderlijke tonen van de akkoorden.

Akkoorden voor de ukelele

In de diagrammen zijn de akkoorden weergegeven in verschillende posities. De symbolen van de akkoorden staan boven de diagrammen. De twee meest linkse (= laagste twee) snaren moeten daarbij worden weggedacht. De grondtoon van de betreffende akkoorden wordt rechts naast de voet van de pijl vermeld (in het midden van de schuif).



Let op: De akkoordendiagrammen voor banjo en mandoline zijn afgedrukt op de tweede kant van de schuif. De schuif moet zodanig in het buitenblad worden geschoven dat de woorden 'banjo' en 'mandolin' zichtbaar zijn onder de pijl in het middelste venster!

Akkoorden voor de banjo

In de diagrammen zijn de akkoorden weergegeven in verschillende posities. De symbolen van de akkoorden staan boven de diagrammen. De grondtoon van de betreffende akkoorden wordt links naast de punt van de pijl vermeld (in het midden van de schuif).

Akkoorden voor de mandoline

In de diagrammen zijn de akkoorden weergegeven in verschillende posities. De symbolen van de akkoorden staan boven de diagrammen. De grondtoon van de betreffende akkoorden wordt rechts naast de voet van de pijl vermeld (in het midden van de schuif).

Plaats van de tonen 1, 3, 5 en b7

In de diagrammen is links aangegeven wat de plaats is van de uit de toonladders afgeleide 1^{ste}, 3^{de}, 5^{de} en b7^{de} tonen op de snaren.

Daarmee kan de functie van de tonen in de akkoordendiagrammen er naast snel worden afgelezen.

Akkoordnamen en -symbolen

Bij de hieronder in de eerste kolom vermelde in het 'Ei' voorkomende akkoordsymbolen zijn ook enkele afwijkende symbolen aangegeven. In kolom 2 staan de corresponderende Amerikaanse (jazz)benamingen en in kolom 3 de in de klassieke muziek gebruikelijke namen.



Amerikaanse benaming

Klassieke benaming

maj	major triad	grote drieklank
6	added 6th chord	1 ^{ste} omk. klein septiemakkoord
7	dominant 7th chord	dominant septiemakkoord
9	dominant 9th chord	dom. groot none-akkoord
11	dominant 11th chord	undecime-akkoord
13	dom. 7th chord with 9th and 11th	tredecime-akkoord
maj7, Δ, #7	major 7th chord	groot septiemakkoord
maj9, Δ9	major 9th chord	groot groot none-akkoord
augm, +, #5	augmented triad	overmatige drieklank
7+, +7	dominant 7th chord with augmented 5th	overmatig dominant septiemakkoord
9+, +9	dominant 9th chord with augmented 5th	overmatig dominant groot none-akkoord
min, m, _	minor triad	kleine drieklank
m6	minor triad with added 6th chord	1 ^{ste} omk. halfverminderd septiemakkoord
m7	minor 7th chord	klein septiemakkoord
dim, °, dim7	diminished triad	verminderde drieklank

Appendix

PIANO

SOLO-GUITAR

QUINTS 5THS CIRCLE

ALL INSTRUMENTS

ENHARMONIC EQUIVALENT CHORDS

Internat: A B \flat B C
Deutsch: A B H C

Het ei van Co | The egg of Co
Das Ei von Co | L'oeuf de Co

Figuur 1

STRING BASS (15) EADG, BEA, GCF, B, ADGC, BEAD, CF, BE, DGCF

BASS-GUITAR (15) E-A-D-G, BE, DGCF

BANJO (16) CGDA, DAEB, EB, FCGD

TENOR-GUITAR CELLO (16) C-G-D-A, DAEB, EB, FCGD

MANDOLIN (17) GDAE, F, AEB, FCG, B, CGDA, DAEB, FC, EB, FCGD

MANDOLIN-BANJO VIOLIN (17) G-D-A-E, DAEB, FC, EB, FCGD

GUITAR (12) EADGBE, F, BEA, GCF, DG, B, ADGCEA, F, BEAD, B, CF, GC, BE, DGCFAD, EADGBE

GUITAR-BANJO 4-STR. GUITAR (12) (E-A)-D-G-B-E

UKELELE (14) ADF#B, GC, BE, CFAD, DGBE, CF, EA, F, DG, B, GCEA, F

UKELELE-BANJO 4-STR. GUITAR (14) A-D-F#-B

Scale Diagram: fa F, F# Gb, sol G, G# Ab, la A, A# Bb, do C, C# Db, re D, D# Eb, guitar, ukelele, B si

Chord Diagrams: maj, min, m6, m7, °dim, + augm

Lyrics: aidh Ko, تڤر كو, tō avgò toe Ko, ڤر كو, Ko ka anda, كو كاتا اندا

Figuur 2

STRING BASS (15) EADG, BEA, GCF, B, ADGC, BEAD, CF, BE, DGCF, E-A-D-G

BASS-GUITAR (15) CGDA, DAEB, FC, EB, FCGD, GDAE, F, DAEB, FC, EB, FCGD, B

BANJO (16) GDAE, F, AEB, FCG, B, CGDA, DAEB, FC, EB, FCGD, C-G-D-A

MANDOLIN (17) GDAE, F, AEB, FCG, B, CGDA, DAEB, FC, EB, FCGD, G-D-A-E

MANDOLIN-BANJO VIOLIN (17) G-D-A-E

UKULELE (14) ADF#B, GC, BE, CFAD, DGBE, CF, EA, F, DG, B, GCEA, F

UKULELE-BANJO 4-STR. GUITAR (14) A-D-F#-B

GUITAR (12) EADGBE, F, CF, BEA, GCF, DG, B, ADGCEA, F, BEAD, B, CF, GC, BE, DGCFAD, EADGBE

GUITAR-BANJO 4-STR. GUITAR (12) (E-A)-D-G-B-E

banjo mandolin (12) fa F, F# Gb, sol G, G# Ab, la A, A# Bb, H B, do C, C# Db, re D, D# Eb, B si

Chord Diagrams: maj, min, m6, m7, °dim, + augm

Chord Legend:
 ° diminished: F = A^b = B = D, G^b = A = C = E^b, G = B^b = D^b = E
 + augmented: F = A = C[#], F[#] = A[#] = D, G = B = D[#], G[#] = C = E

Lyrics:
 ægget af Co
 egget av Co
 ägget av Co
 l'uovo di Co
 el huevo de Co
 la ovo de Co
 o ovo de Co

Accompanying Text:
 Ko yumurtase telur dari Co weboe di Ko

Copyright Notice: World copyright reg. no 308/17284/59 all rights reserved in any form without the written permission of CO ATPRESS

Figuur 3